

Ψωμί ? Παιδεία ? Ελευθερία, του δασκάλου Ηλία Ν. Σμήλιου

Συντάχθηκε απο τον/την Μάνος Στεφανάκης
Παρασκευή, 15 Οκτώβριος 2010 19:29

Ψωμί ? Παιδεία ? Ελευθερία. Εκδήλωση μνήμης και τιμής στο ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ κι όλους τους αγωνιστές του λαού μας. Του δασκάλου Ηλία Ν. Σμήλιου (Νοέμβρης 2005)

ΑΠΑΓΓΕΛΙΑ 1 (Γιάννη Ρίτσου, Καπνισμένο τσουκάλι):

Χαμογέλαμε κατά μέσα. Αυτό το χαμόγελο το κρύβουμε τώρα.

Παράνομο χαμόγελο ?όπως παράνομος έγινε κι ο ήλιος,

παράνομη κ' η αλήθεια. Κρύβουμε το χαμόγελο

όπως κρύβουμε στην τσέπη μας τη φωτογραφία της αγαπημένης μας,

όπως κρύβουμε την ιδέα της λευτεριάς

ανάμεσα στα δυο φύλλα της καρδιάς μας.

Όλοι εδώ πέρα έχουμε έναν ουρανό και το ίδιο χαμόγελο.

Αύριο μπορεί να μας σκοτώσουν. Αυτό το χαμόγελο

κι αυτό τον ουρανό δε μπορούν να μας τα πάρουν.

ΑΦΗΓΗΣΗ 1:

Από τα πρώτα μας χρόνια, μέσα απ' τα μαθήματα, μέσα απ' τα βιβλία μας, μαθαίνουμε ότι ο καλύτερος τρόπος διοίκησης μιας χώρας, το καλύτερο πολίτευμα όπως λέμε, είναι η δημοκρατία. Μαθαίνουμε ότι από τ' αρχαία ακόμη χρόνια κάποιοι πρόγονοι μας σκέφτηκαν πως ο καλύτερος τρόπος για να διοικείται ο τόπος τους δεν ήταν να αποφασίζει ένας άνθρωπος ?ο βασιλιάς ή ο τύραννος? αλλά να αποφασίζουν όλοι μαζί και να εκλέγουν τους ανθρώπους εκείνους που όταν βρίσκονται στην εξουσία θα εξυπηρετούν τα συμφέροντα του λαού. Κι αυτό το ονόμασαν Δημοκρατία.

Μαθαίνουμε ακόμη ότι οι Έλληνες πάντα αγωνίζονταν για να διώξουν αυτούς τους ανθρώπους ?ντόπιους ή ξένους? που με τον ένα ή τον άλλο τρόπο τους στερούσαν την Ελευθερία.

Έναν τέτοιο αγώνα για την ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ και τη ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ θυμόμαστε και τιμούμε σήμερα. Τον αγώνα των ηρωικών φοιτητών και του λαού που κλείστηκαν, το Νοέμβρη του 1973, στο Πολυτεχνείο της Αθήνας, ζητώντας Ελευθερία και Δημοκρατία στην Ελλάδα.

Στην Ελλάδα λοιπόν μετά το 1965 ?τότε που εμείς δεν είχαμε γεννηθεί αλλά κι οι παππούδες μας ήταν ακόμη νέοι? υπήρχε μεγάλη πολιτική αστάθεια: οι πρωθυπουργοί και οι κυβερνήσεις άλλαζαν συνέχεια. Αυτή την πολιτική αστάθεια εκμεταλλεύτηκε μια ομάδα στρατιωτικών, με αρχηγό το Γεώργιο Παπαδόπουλο, για να ανατρέψει την κυβέρνηση, να διαλύσει τη βουλή που είχε εκλέξει ο λαός και να αναλάβει αυτή την εξουσία. Στις 21 Απρίλη του 1967 αυτοί οι στρατιωτικοί, η χούντα όπως τους λέγανε, με τη βοήθεια των Αμερικάνων ανέλαβαν τη διακυβέρνηση της χώρας μας. Σκοπός τους, όπως έλεγαν οι ηγέτες της χούντας, «να μας σώσουν από τον κατήφορο»...

Η σωτηρία όμως αυτή σήμαινε για τους Έλληνες μόνο άσχημα πράγματα. Η χούντα κατάργησε τις ατομικές ελευθερίες των Ελλήνων, κινήγησε, βασάνισε, εξόρισε αλλά και σκότωσε πολλούς από εκείνους που ζητούσαν Ελευθερία και Δημοκρατία.

Ένας από τους πρώτους που σκότωσε η χούντα ήταν ο 25χρονος Επταλοφίτης Γιάννης Χαλκίδης.

ΑΠΑΓΓΕΛΙΑ 2 (Γιάννη Ρίτσου, Επιτάφιος):

Τι έκανες γιε μου εσύ κακό; Για τους δικούς σου κόπους

την πληρωμή σου ζήτησες απ' άδικους ανθρώπους.

Λίγο ψωμάκι ζήτησες και σούδωκαν μαχαίρι,

τον ιδρωτά σου ζήτησες και σούκοψαν το χέρι.

Δεν ήσουν ζήτουλας εσύ να πας παρακαλώντας

με τη γερή σου την καρδιά πήγες ορθοπατώντας.

Και χύμηξαν απάνου σου τα σμουλωχτά κοράκια

και σούπιαν το αίμα, γιόκα μου, σου κλείσαν τα χειλάκια.

Τώρα οι παλάμες σου οι αχνές, μονάκριβέ μου κρίνε,

σα δυο πουλάκια ανήμπορα και λυπημένα μου είναι

Που τα φτερά τους δίπλωσαν και πια δε φτερουγάνε

και τα κρατώ στα χέρια μου και δε μου κελαϊδάνε.

Βασιλεψες, αστέρι μου, βασιλεψε όλη η πλάση,

κι ο ήλιος, κουβάρι ολόμαυρο, το φέγγος του έχει μάσει.

Τώρα οι σημαίες σε ντύσανε. Παιδί μου, εσύ, κοιμήσου,

κ' εγώ τραβάω στ' αδέρφια σου και παίρνω τη φωνή σου.

ΤΡΑΓΟΥΔΙ 1: Το γελαστό παιδί

ΑΦΗΓΗΣΗ 2:

Ο λαός περνούσε δύσκολες μέρες. Φτώχεια και πείνα περίμεναν όσους δεν προσκυνούσαν τη χούντα, μετανάστευση στη Γερμανία, την Αυστραλία, τον Καναδά και ξενιτιά. Μοναδική διασκέδαση λίγο ραδιόφωνο, λιγη τηλεόραση και κανένα σινεμαδάκι και το γήπεδο, το καφενείο και το ταβλάκι για τους άντρες.

ΤΡΑΓΟΥΔΙ 2: Η παράγκα

ΘΕΑΤΡΙΚΟ Α΄ Πράξη

(Δωμάτιο με φτωχική επίπλωση. Στον καναπέ κάθεται ο παππούς, σκεπασμένος με μια κουβέρτα και παρακολουθεί στην τηλεόραση κάποιο λόγο του Γ. Παπαδόπουλου. Αντιδρά με κινήσεις και κραυγές αποδοκιμασίας. Μόλις εμφανίζεται η Ευγενία κάνει πως κοιμάται. Η

Ευγενία φεύγει με ένα μπιτόνι πετρελαίου)

ΠΑΠΠΟΥΣ: Α, ρε και να με βαστούσαν τα πόδια μου...

(Ανοίγει η πόρτα και μπαίνει ο Πέτρος. Ο παππούς κάνει πάλι πως κοιμάται)

ΠΕΤΡΟΣ: Πατέρα, κοιμάσαι;

ΠΑΠΠΟΥΣ: Α, εσύ είσαι... Όχι, βλέπω αυτόν τον απατεώνα...

ΕΥΓΕΝΙΑ (Μπαίνει με το μπιτόνι): Ήρθες; (Κοιτάζει την τηλεόραση) Τι λένε;

ΠΕΤΡΟΣ (Κλείνει την τηλεόραση): Τι να πουν... Πως θα μας σώσουν από...

ΠΑΠΠΟΥΣ: Απ' αυτούς ποιος θα μας σώσει; Α, ρε και να με βαστούσαν τα πόδια μου...

ΕΥΓΕΝΙΑ (Στον Πέτρο, αδιαφορώντας για τον παππού): Μωρέ, άμα δε θέλουμε εμείς να σωθούμε

ΠΕΤΡΟΣ: Τι θέλεις να πεις, Ευγενία;

ΕΥΓΕΝΙΑ: Θέλω να πω ότι δε βλέπω να κουβαλάς εκείνο τον τενεκέ το λάδι που χρειαζόμαστε... Τι έγινε, δε σου 'δωσε πάλι την αύξηση;

ΠΕΤΡΟΣ (Διστακτικά): Ε... όχι...

ΕΥΓΕΝΙΑ: Πήγες; Του μίλησες;

ΠΕΤΡΟΣ: Πήγα αλλά ήταν πάλι δίπλα του ο... (σιγανά) ο από κάτω και μ' αρχίσανε κι οι δυο μαζί για "την κρίσιν που περνά η πατρίς".... Συνέχεια από δίπλα τον έχει ο χαφιές...

ΕΥΓΕΝΙΑ: Ναι, αυτός χαφιές κι εσύ... κεφτές!

ΠΕΤΡΟΣ (Θιγμένος): Ευγενία!

ΕΥΓΕΝΙΑ: Τι "Ευγενία!", μωρέ Πέτρο... Ο "χαφιές", όπως τον λες, τώρα κάθεται με την οικογένεια του στο ζεστό τους το σπιτάκι κι ετοιμάζονται να φάνε το νόστιμό τους το φαγάκι! Ενώ εμείς...

ΠΑΠΠΟΥΣ: Και τι θέλεις να κάνει ο γιος μου; Να προσκυνήσει αυτούς τους προδότες για να πάρει πέντε δραχμές παραπάνω; Εμείς κάποτε...

ΕΥΓΕΝΙΑ: Καλά, καλά... "Εσείς κάποτε..." Εμείς τώρα όμως δεν έχουμε στον ήλιο μοίρα! Τώρα κάτσε με την κουβέρτα σου, μπας και ζεσταθείς λίγο, (δείχνει το μπιτόνι) γιατί πετρέλαιο βερεσέ, λέει, δε δίνουν! (Φεύγει. Ο Πέτρος παίρνει το μπιτόνι, το κουνά στον αέρα και σωριάζεται στον καναπέ απελπισμένος)

ΠΑΠΠΟΥΣ: Σιγά μη σου 'δινε πετρέλαιο βερεσέ ο γιος του μαυραγορίτη.

ΠΕΤΡΟΣ: Σταμάτα κι εσύ, μωρέ πατέρα...

Ψωμί ? Παιδεία ? Ελευθερία, του δασκάλου Ηλία Ν. Σμήλιου

Συντάχθηκε απο τον/την Μάνος Στεφανάκης
Παρασκευή, 15 Οκτώβριος 2010 19:29

ΠΑΠΠΟΥΣ: Γιατί, αγόρι μου, ξεχνάω εγώ τι έκανε ο πατέρας του πετρελατζή στην κατοχή; Ξεχνάω που ζητούσε από τη μάνα σου τη χρυσή βέρα του γάμου μας για να της δώσει μια μπουκάλα λάδι να μαγειρέψει για σένα και τ' αδέρφια σου; Που μου το παίζει και πατριώτης τώρα!

ΠΕΤΡΟΣ: Εντάξει, πατέρα, μην τα ξεχνάς, αλλά δεν είναι ανάγκη και να τα φωνάζεις.

ΠΑΠΠΟΥΣ: Να κρύψω την ιστορία μου; Εμείς κάποτε...

ΠΕΤΡΟΣ: Όχι, πατέρα, να μη την κρύψεις! Αλλά δε χρειάζεται να ... να τραγουδάς κι αντάρτικα! Κι οι τοίχοι έχουν αυτιά...

ΠΑΠΠΟΥΣ (Τραγουδά): Βροντάει ο Όλυμπος, αστράφτει η Γκιώνα.

ΠΕΤΡΟΣ: Πατέρα, σε παρακαλώ!

ΕΥΓΕΝΙΑ (Μπαίνει νευριασμένη): Άιντε, πιάσαμε πάλι τ' άρματα...

ΠΑΠΠΟΥΣ (Τραγουδά πιο δυνατά): Στ' άρματα, στ' άρματα,

εμπρός στον αγώνα, για τη χιλιάκριβη τη λευτεριά.

ΕΥΓΕΝΙΑ: Για τη χιλιάκριβη τη φασολάδα, να λες. (Δείχνει μια κούπα του καφέ) Το βλέπεις αυτό; Ήταν το τελευταίο λάδι μας... Από αύριο και τη φασολάδα νερόβραστη θα την τρώμε...

Ψωμί ? Παιδεία ? Ελευθερία, του δασκάλου Ηλία Ν. Σμήλιου

Συντάχθηκε απο τον/την Μάνος Στεφανάκης
Παρασκευή, 15 Οκτώβριος 2010 19:29

(Φεύγει. Μπαίνουν δύο παιδιά. Η μεγαλύτερη, η Μαριάννα, κάθεται σε μια καρέκλα, χωρίς να μιλά)

ΝΙΚΟΛΑΚΗΣ: Γεια σου, μπαμπά! Γεια σου, παππού! (κάθεται δίπλα στον παππού)

ΠΕΤΡΟΣ: Καλώς το Νικολάκη! (Πλησιάζει τη Μαριάννα) Εσύ δε θα μας χαιρετίσεις;

ΜΑΡΙΑΝΑ: Όχι! (Γυρίζει από την άλλη μεριά και κλαίει)

ΠΕΤΡΟΣ: Τι έπαθες, κορίτσι μου; Σε πείραξε κανείς;

ΝΙΚΟΛΑΚΗΣ: Ναι, οι δάσκαλοι. Της 'βαλαν τιμωρία...

ΠΕΤΡΟΣ: Γιατί; Μάλωσες με κανένα παιδάκι;

ΠΑΠΠΟΥΣ (Το πρόσωπο του λάμπει από χαρά): Έδειρες την εγγονή του μαυραγορίτη; Μπράβο, κορίτσι μου! Αντάρτισσα εσύ, σαν τη γιαγιά σου...

ΠΕΤΡΟΣ: Σταμάτα, πατέρα... (Στη Μαριάννα) Για έλα εδώ να μου πεις τι έκανες. (Κάθονται)

ΜΑΡΙΑΝΑ (Κλαίγοντας): Τίποτα δεν έκανα! Εγώ ένα τραγούδι ήθελα να πω μόνο...

ΠΕΤΡΟΣ: Καλά, και σε τιμώρησαν για ένα τραγούδι; Πώς έγινε; Για πες μου...

(Μπαίνει η Ευγενία)

ΜΑΡΙΑΝΑ(Κλαίγοντας): Ναι, καλέ μπαμπά, για ένα τραγούδι... (κλαίει) Να, κάναμε γεωγραφία... για τα βουνά της Ελλάδας... Κι όταν η δασκάλα μας ρώτησε... τι ξέρουμε για τον Όλυμπο... εγώ σήκωσα το χέρι μου... και είπα ότι ξέρω ένα τραγούδι... (κλαίει πιο δυνατά)

ΕΥΓΕΝΙΑ (Υποψιασμένη): Τραγούδι;

ΠΕΤΡΟΣ (Τρομαγμένος): Ωχ, ωχ, ωχ!

ΜΑΡΙΑΝΑ (Κλαίγοντας): ...Ένα τραγούδι για τον Όλυμπο... που το τραγουδά ο παππούς μου...

ΠΑΠΠΟΥΣ (Ενθουσιασμένος): Μπράβο, κορίτσι μου! Μπράβο, αντάρτισσά μου!

ΚΩΣΤΑΣ (Μπαίνει): Γεια σας! Τι συμβαίνει; Γιατί κλαίει η μικρή;

ΕΥΓΕΝΙΑ: Ο παππούς σου το 'κανε πάλι το θαύμα του...

ΜΑΡΙΑΝΑ (Κλαίγοντας): Και μόλις άρχισα να τραγουδώ... η δασκάλα κοκκίνισε, μ' άρπαξε από τ' αυτί... και με πήγε στο διευθυντή... Όταν του είπε τι έγινε... εκείνος κοκκίνισε πιο πολύ κι απ' τη δασκάλα... και μου είπε πως τα καλά παιδιά δε λένε τέτοια προδοτικά τραγούδια...

ΠΑΠΠΟΥΣ (Εξαγριωμένος): Προδότης είν' αυτός κι όλη η παρέα του!...

ΠΕΤΡΟΣ: Ωχ, Παναγία μου...

ΜΑΡΙΑΝΑ: Ύστερα μου είπε (κλαίει) για τιμωρία μου να γράψω... εκατό φορές τη φράση... «Ζήτω η εθνική επανάσταση»... Κι όταν του είπα ότι δεν έκανα τίποτα κακό για να με τιμωρήσει... αυτός θύμωσε ακόμη περισσότερο... μ' άρπαξε από τα μαλλιά... και μου 'πε να γράψω κι εκατό φορές τη φράση «Πατρίς ? Θρησκεία ? Οικογένεια»...

ΚΩΣΤΑΣ: Σα δε ντρέπονται...

ΕΥΓΕΝΙΑ: Οι δάσκαλοι να ντρέπονται ή παππούς σου; Λένε στα παιδιά τέτοια πράγματα;

ΠΕΤΡΟΣ: Αμάν, βρε Ευγενία! Τώρα θα τα βάλουν και με τα παιδιά;

(Όλοι οι ηθοποιοί παγώνουν στη σκηνή)

ΤΡΑΓΟΥΔΙ 3: Τα παιδιά ζωγραφίζουν στους τοίχους

ΝΙΚΟΛΑΚΗΣ: Κι εμένα, όταν σχολάσαμε, ο διευθυντής μ' έπιασε από τ' αυτάκι μου και μου είπε πως πρέπει να γίνω καλό παιδί και πατριώτης. «Όχι σαν την αδερφή σου και τον παπού σου...», μου είπε.

ΠΑΠΠΟΥΣ: Α, τον παλιάνθρωπο! Α, ρε και να με βαστούσαν τα πόδια μου...

ΝΙΚΟΛΑΚΗΣ: Εγώ όμως, παπού, δεν πόνεσα. Κι όταν γύρισε την πλάτη του, του έβγαλα τη γλώσσα. Να έτσι...

(Ο παππούς τον αγκαλιάζει)

ΕΥΓΕΝΙΑ: Δε ντρέπεσαι; Να μη το ξανακάνεις αυτό...

ΚΩΣΤΑΣ: Αυτός δε ντρέπεται να φέρεται έτσι σε μικρά παιδιά;

ΕΥΓΕΝΙΑ: Πώς μιλάς έτσι, αγόρι μου. Πρέπει να σέβεσαι τους δασκάλους σου!

ΚΩΣΤΑΣ: Εγώ τους σέβομαι. Αλλά υπάρχουν και μερικοί που δεν αξίζουν κανένα σεβασμό. Να δεις τι έγινε σήμερα στο Γυμνάσιο...

ΠΕΤΡΟΣ (Πετάγεται τρομαγμένος): Μη μου πεις ότι σε τιμώρησαν κι εσένα...

ΚΩΣΤΑΣ: Όχι, αλλά ο γυμνασιάρχης εξευτέλισε μπροστά σ' όλο το σχολείο δυο συμμαθητές μου. Τους έβγαλε μπροστά απ' τη γραμμή και ανακοίνωσε ότι θα τους κουρέψει γουλι και θα τους παραδώσει στην αστυνομία, αν τους ξαναδεί να κάνουν παρέα με «εχθρούς της πατρίδος».

ΕΥΓΕΝΙΑ: Εσύ τα ξέρεις, αγόρι μου, αυτά τα παιδιά; Κάνεις παρέα μαζί τους;

ΚΩΣΤΑΣ: Όχι, μάνα. Δεν τα ήξερα μέχρι τώρα, αλλά τώρα μπορεί να γίνουν και φίλοι μου...

ΕΥΓΕΝΙΑ: Γιατί παιδί μου; Εσύ έχεις, την οικογένειά σου, τα μαθήματά σου... Σε δυο χρόνια θα δώσεις εξετάσεις, θα μπεις στο Πανεπιστήμιο, θα γίνεις κι εσύ ένας ευυπόληπτος πολίτης! Γιατί, παιδί μου... Δε μας φτάνει η φτώχεια μας, να μπλέξουμε τώρα και με την αστυνομία; (Σιγανά) Χούντα έχουμε, παρ' το είδηση... (φεύγει)

οι νομικοί κάνουν πρακτική εξάσκηση στο δίκιο

οι μαθηματικοί μετρούν τις δυνάμεις

οι μηχανικοί κατασκευάζουν χιλιόκυκλους

οι φυσικοί ελέγχουν τη σύνθεση του αίματος.

Οι ζωγράφοι, με το καβαλέτο τους στημένο μπροστά στα τανκς,

ζωγραφίζουν το θάνατο.

ΑΦΗΓΗΣΗ 5:

Οι φοιτητές ξέρουν ότι μόνοι δεν μπορούν να πετύχουν το στόχο τους, την ανατροπή της χούντας. Γι αυτό καλούν το λαό να τους συμπαρασταθεί, να συμμετέχει στην εξέγερση.

Κι οι κάτοικοι της Αθήνας αρχίζουν να ανταποκρίνονται στο κάλεσμα των φοιτητών, συγκεντρώνονται το βράδυ στους δρόμους γύρω από το Πολυτεχνείο και διαδηλώνουν κατά της χούντας. Οι φοιτητές μέσα στο Πολυτεχνείο, σκαρφαλωμένοι στα κάγκελα της αυλής, φωνάζουν τα συνθήματά τους, τραγουδούν, ζωγραφίζουν τη ζωή τους με τα πιο όμορφα χρώματα...

ΤΡΑΓΟΥΔΙ 6:

Ο δρόμος

ΑΦΗΓΗΣΗ 6:

Την επόμενη μέρα, Πέμπτη 15 του Νοέμβρη, οι φοιτητές αρχίζουν να οργανώνουν τη ζωή μέσα στο Πολυτεχνείο. Λειτουργούν ομάδες για το φαγητό, ομάδες που έγραφαν τις προκηρύξεις, ιατρείο και φαρμακείο για τους τραυματίες από τα χτυπήματα της αστυνομίας.

Για να έχουν καλύτερη επικοινωνία με το λαό, οι φοιτητές βάζουν σε λειτουργία ένα ραδιοφωνικό σταθμό που εκπέμπει στους 1050 χιλιόκυκλους: το «Σταθμό των ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ ΑΓΩΝΙΖΟΜΕΝΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ, των ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ ΑΓΩΝΙΖΟΜΕΝΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ».

ΗΧΗΤΙΚΟ ΝΤΟΚΟΥΜΕΝΤΟ: Ραδιοφωνικός σταθμός

ΑΦΗΓΗΣΗ 7:

Ομάδες φοιτητών βγαίνουν στους δρόμους, σταματούν αυτοκίνητα και λεωφορεία για να μοιράσουν προκηρύξεις, γράφουν συνθήματα στους τοίχους, καλούν το λαό της Αθήνας, όλους τους Έλληνες ν' αγωνιστούν μαζί τους κατά της χούντας.

Κι ο λαός ανταποκρίνεται στο κάλεσμα των φοιτητών. Εργάτες, αγρότες, μαθητές, χιλιάδες λαού βγαίνουν στους δρόμους και συγκροτούν πορείες προς το Πολυτεχνείο παρά την απαγόρευση, το κυνηγητό και τον ξυλοδαρμό τους από την αστυνομία. Τώρα πια τίποτα δε σταματά το λαό.

Οι δρόμοι γύρω από το Πολυτεχνείο γεμίζουν από χιλιάδες διαδηλωτές. Όσοι μπορούν, μπαίνουν μέσα στο Πολυτεχνείο και μαζί με τους φοιτητές, σκαρφαλωμένοι πάνω στα κάγκελα, φωνάζουν συνθήματα για Ανεξαρτησία και Λαϊκή Κυριαρχία στην Ελλάδα, για να φύγει η χούντα και οι Αμερικάνοι, για ΨΩΜΙ ? ΠΑΙΔΕΙΑ ? ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ.

ΑΠΑΓΓΕΛΙΑ 4 (Κωστούλα Μητροπούλου, Τα κάγκελα):

Πίσω απ' τα κάγκελα ελεύθεροι χιλιάδες

στο δρόμο περπατάει αργά η φοβέρα

πίσω απ' τα σίδερα ονειρεύονται μανάδες

παιδιά που έχουνε αλλάξει σε μια μέρα.

Μπροστά απ' τα κάγκελα οι σκλάβοι που φοβούνται

Όπλα κρατάνε και ο δρόμος τους ανήκει

πίσω απ' τα κάγκελα φωνές που δε φοβούνται

και μοιάζουν θάλασσα που πλέει ένα καΐκι.

Πίσω απ' τα σίδερα τα μάτια της γενιάς τους

χαμογελάνε σ' ένα φως που ξημερώνει

έξω στο δρόμο η ντροπή κι η παγωνιά τους

βήμα με βήμα την ελπίδα τη σκοτώνει.

ΑΦΗΓΗΣΗ 8:

Τη νύχτα μένουν μέσα στο Πολυτεχνείο περίπου 4 χιλιάδες άτομα.

Με το ξημέρωμα της 16ης Νοεμβρίου η εξέγερση κατά της χούντας απλώνεται σ' όλη την Ελλάδα. Φοιτητές κάνουν κατάληψη στο Πολυτεχνείο της Θεσσαλονίκης, το Πανεπιστήμιο της Πάτρας, στη Δράμα...

Ο αγώνας γίνεται παλλαϊκός, γίνεται αγώνας για την ελευθερία, για τη Δημοκρατία, για τον άνθρωπο...

Ταυτόχρονα όμως γίνεται σκληρότερη και η στάση της χούντας. Έξω από το Πολυτεχνείο ισχυρές δυνάμεις της αστυνομίας ρίχνουν δακρυγόνα, δέρνουν άγρια όποιον συλλαμβάνουν, πυροβολούν στο ψαχνό. Οι τραυματίες είναι πολλοί και υπάρχουν ήδη κάποιοι νεκροί...

Ένας από τους πρώτους νεκρούς ήταν ο 17χρονος μαθητής Διομήδης Κομνηνός.

ΤΡΑΓΟΥΔΙ 7: Λεβέντης

ΘΕΑΤΡΙΚΟ Β' Πράξη

(ίδιο σκηνικό. Από το ραδιόφωνο ακούγεται ο σταθμός του Πολυτεχνείου: «Εκκλήση προς τον Ερυθρό Σταυρό...»)

ΠΑΠΠΟΥΣ: Κουράγιο, παιδιά! Θα το νικήσουμε το θεριό...

ΕΥΓΕΝΙΑ: Γιατί, Κωστάκη μου; Γιατί να πας εκεί;

ΠΑΠΠΟΥΣ: Γιατί εκεί είναι η θέση του: στους δρόμους μέχρι να πέσει η χούντα!

ΕΥΓΕΝΙΑ: Δεν ακούς τι γίνεται; Αυτοί πυροβολούν στο ψαχνό. Κι εγώ το παιδί μου το θέλω ζωντανό... (φεύγει κλαίγοντας)

ΠΑΠΠΟΥΣ: Α, ρε και να με βαστούσαν τα πόδια μου...

ΝΙΚΟΛΑΚΗΣ: Παππού, γιατί αυτοί οι άνθρωποι δέρνουν τον κόσμο;

ΜΑΡΙΑΝΑ: Γιατί πυροβολούν τα νέα παιδιά;

ΠΑΠΠΟΥΣ: Γιατί αυτοί, παιδιά μου, δεν είναι άνθρωποι! Δεν ξέρουν πόση αξία έχει η ζωή, πόση αξία έχει να 'σαι ελεύθερος, να μπορείς να μιλάς, να γελάς, να περπατάς, να τρέχεις, ν' αγαπάς, να χαίρεσαι τη ζωή...

ΜΑΡΙΑΝΑ: Αυτοί, παππού, σου πήραν κι εσένα τα πόδια σου;

ΠΑΠΠΟΥΣ: Αυτοί... κάποιος άλλοι σαν κι αυτούς, δεν έχει σημασία... Και τούτοι κι εκείνοι, μισούν τη λευτεριά. Έμαθαν να ζουν σα σκλάβοι σε κάποια αφεντικά, είτε αυτά είναι οι Γερμανοί κι οι Άγγλοι παλιότερα είτε οι Αμερικάνοι σήμερα...

ΝΙΚΟΛΑΚΗΣ: Και γιατί τους αφήνουμε, καλέ παππού, να κάνουν τόσο άσχημα πράγματα;

ΠΑΠΠΟΥΣ: Δεν τους αφήνουμε, αγόρι μου. Αγωνιζόμαστε! Εμείς κάποτε, ο αδερφός σου κι οι φίλοι του σήμερα, εσείς αύριο... Και πού θα πάει; Θα τους νικήσουμε. Θα φτιάξουμε τον κόσμο μας καλύτερο!

ΤΡΑΓΟΥΔΙ 8: Ο κυρ-Μέντιος

(Μπαίνει η Ευγενία. Απ' το ραδιόφωνο ακούγεται: «Είμαστε άοπλοι...»)

ΠΑΠΠΟΥΣ: Κουράγιο παιδιά! Δε θα τολμήσουν... Δεν μπορούν να τα βάλουν μ' όλο το λαό...

ΠΕΤΡΟΣ (Μπαίνει λαχανιασμένος): Ήρθε ο Κώστας;

ΕΥΓΕΝΙΑ: Όχι... Γιατί είσαι έτσι; Πήγες κι εσύ εκεί...

ΠΕΤΡΟΣ: Ναι, Ευγένεια, πήγα κι εγώ στο Πολυτεχνείο, όπως θα 'πρεπε να πάμε όλοι...

ΜΑΡΙΑΝΑ: Γιατί όλοι πρέπει ν' αγωνιστούμε, για να γίνει ο κόσμος μας καλύτερος...

ΝΙΚΟΛΑΚΗΣ: Μπράβο, Μπαμπά!

ΠΕΤΡΟΣ: Προσπάθησα να πάω, αλλά δεν κατάφερα να φτάσω μέχρι το Πολυτεχνείο. Η αστυνομία κυνηγά και συλλαμβάνει τους διαδηλωτές. Δε μπορείς να αναπνεύσεις εκεί γύρω. Πνίγεσαι από τα καπνογόνα και τα δακρυγόνα που ρίξανε. Καθώς τρέχαμε να γλιτώσουμε, είδαμε να πλησιάζουν στο Πολυτεχνείο κάποια τάνκς... Οι αλήτες έστειλαν το στρατό να τα βάλει με άοπλα παιδιά...

ΕΥΓΕΝΙΑ: Σσςς... Το ραδιόφωνο σταμάτησε...

(Μαζεύονται όλοι γύρω απ' το ραδιόφωνο, απ' το οποίο ακούγονται μόνο παράσιτα)

ΠΕΤΡΟΣ (πειράζοντας το ραδιόφωνο): Χάθηκε... Ο σταθμός σταμάτησε να μεταδίδει...

ΕΥΓΕΝΙΑ: Τα παιδιά μας... Σκοτώσαν τα παιδιά μας... (κλαίει) Γιατί, Κωστάκη μου; Γιατί...

ΠΑΠΠΟΥΣ: Δολοφόνοι!

ΠΕΤΡΟΣ (Στην Ευγενία): Ηρέμησε... Μπορεί να συμβαίνει κάτι άλλο... Μπορεί... (μονολογεί)
Δεν είναι δυνατόν να σκοτώσαν τόσα παιδιά!

ΜΑΡΙΑΝΑ: Μη φοβάσαι, μαμά. Ο Κώστας μας είναι δυνατός! Δεν μπορούν να τον σκοτώσουν.

ΝΙΚΟΛΑΚΗΣ: Σε λίγο θα 'ρθει, μαμά. Να, εγώ θα κάτσω στην πόρτα να τον περιμένω...

ΠΕΤΡΟΣ: Εσείς θα πάτε με τη μαμά σας να κοιμηθείτε.

ΕΥΓΕΝΙΑ (Κλαίγοντας): Ψάξε στο ραδιόφωνο, στην τηλεόραση... Ψάξε... Ψάξε, μήπως μάθουμε κάτι.

(Η Ευγενία φεύγει με τα παιδιά. Χαμηλώνουν τα φώτα)

ΤΡΑΓΟΥΔΙ: Προσκύνημα

(Ο Πέτρος κι ο παππούς λαγοκοιμούνται στον καναπέ. Ακούγονται δυνατά χτυπήματα στην πόρτα. Ο Πέτρος πετάγεται ν' ανοίξει. Μπαίνουν ο Κώστας με μια κοπέλα κι ένα νεαρό, χτυπημένοι και με ξεσκισμένα ρούχα. Έρχεται και η Ευγενία)

ΠΕΤΡΟΣ: Κώστα...

ΚΩΣΤΑΣ: Κλείσε γρήγορα, πατέρα! Γρήγορα!

ΕΥΓΕΝΙΑ: Κωστάκη μου! Τι σου κάνανε, αγόρι μου;

ΚΩΣΤΑΣ: Καλά είμαι, μάνα. Λίγο νερό φέρε μας μόνο και κάτι να καθαρίσουμε τις πληγές των παιδιών.

(Η Ευγενία φεύγει και ξαναγυρίζει με τα πράγματα που της ζήτησε).

ΠΑΠΠΟΥΣ (Συγκινημένος): Έλα, αγόρι μου. Ελάτε παιδιά μου, να σας αγκαλιάσω! Μου θυμίσατε τα νιάτα μου...

ΠΕΤΡΟΣ: Καθίστε, παιδιά, να ξεκουραστείτε και να μας πείτε τι έγινε. Φοβηθήκαμε πολύ... (Στο νεαρό) Κάτσε...

ΓΙΩΡΓΟΣ: Γιώργος. Γιώργος Παπαδόπουλος.

ΠΑΠΠΟΥΣ (Πετάγεται): Τι;

ΓΙΩΡΓΟΣ: Όχι, παππούλη, μην ταραζέσαι. Εκτός από τ' όνομα δεν έχω καμιά σχέση μ' αυτό το δολοφόνο. Μα και για τ' όνομά μου δε ντρέπομαι. Έχω κι εγώ παππού αντάρτη σαν κι εσένα, παππούλη.

ΠΑΠΠΟΥΣ: Αχ, αγόρι μου! Κι εμείς κάποτε...

ΠΕΤΡΟΣ: Άσε τα ...κάποτε, πατέρα, να μας πουν τα παιδιά τι έγινε τώρα στο Πολυτεχνείο.

ΕΥΓΕΝΙΑ: Κι εσύ, κορίτσι μου, συμφοιτήτρια του Κωστάκη μου είσαι;

ΧΡΙΣΤΙΝΑ: Δεν είμαι φοιτήτρια. Εργάτρια είμαι σ' ένα εργοστάσιο. Δουλεύω όλη μέρα για ένα κομμάτι ψωμί. Όταν έμαθα για την εξέγερση, δε μπορούσα να κάτσω στο σπίτι μου. Μεσ στο Πολυτεχνείο ήταν η αδερφή μου, οι φίλες μου, όλοι αυτοί που μαζί κάναμε όνειρα για μια καλύτερη ζωή, τόσοι και τόσοι που μοιραζόμαστε το ίδιο όνειρο για μια ζωή όπως εμείς τη θέλουμε κι όχι όπως άλλοι την ορίζουν. Έτσι προχθές το βράδυ μπήκα κι εγώ στο Πολυτεχνείο...

ΕΥΓΕΝΙΑ: Και δε φοβήθηκες;

ΧΡΙΣΤΙΝΑ: Ναι, στην αρχή φοβήθηκα. Όταν έφτασα έξω από το Πολυτεχνείο κι είδα την αστυνομία να δέρνει αλύπητα όποιον έπεφτε στα χέρια της, φοβήθηκα και για μια στιγμή σκέφτηκα να γυρίσω πίσω...

ΚΩΣΤΑΣ: Και ποιος δε φοβάται, ρε μάνα, όταν βλέπεις δεκάδες αιμόφυρτους ανθρώπους γύρω του; Πώς να μη φοβηθείς όταν βλέπεις ένα όπλο να σηκώνεται μπροστά σου και σκέφτεσαι πως εσύ ή ένας φίλος σου είναι ο στόχος;

ΓΙΩΡΓΟΣ: Τότε σου μένει μόνο το όνειρο να σε κρατάει... Κι όταν κοιτάζεις γύρω σου και βλέπεις χιλιάδες ανθρώπους με το ίδιο όνειρο, τότε ξεπερνάς το φόβο και τ' όνειρο γίνεται ελπίδα...

ΚΩΣΤΑΣ: Τότε σκέφτεσαι πως η ζωή, η ελπίδα για μια ζωή πραγματική είναι πίσω απ' τα κάγκελα, μες στο Πολυτεχνείο, μες στον αγώνα...

ΧΡΙΣΤΙΝΑ: Έτσι κι εγώ μπήκα μέσα. Κι όταν χθες βράδυ είδα να 'ρχεται ο στρατός, όταν τα τάνκς παρατάχθηκαν έξω απ' την πύλη του Πολυτεχνείου, έσφιξα πιο γερά τα μπράτσα των διπλανών μου και στη στιγμή ξέχασα κάθε φόβο.

ΚΩΣΤΑΣ: Βλέπαμε τον κίνδυνο, αλλά κανείς μας πια δε φοβόταν, κανείς δεν έφυγε απ' το Πολυτεχνείο.

ΓΙΩΡΓΟΣ: Σκαρφαλωμένοι πάνω στα κάγκελα συνεχίσαμε να φωνάζουμε τα συνθήματά μας, τραγουδούσαμε τον εθνικό ύμνο. Δεν μπορούσαμε να πιστέψουμε πως θα μας χτυπήσουν τα' αδέρφια μας οι φαντάροι...

ΧΡΙΣΤΙΝΑ: Μια κοπέλα, σκαρφαλωμένη στην πύλη, φώναξε: [ΑΠΑΓΓΕΛΙΑ]

Αυτή τη στιγμή, Έλληνες, αυτή τη στιγμή,

στην πόρτα μας σταμάτησε ένα τανκ!

Ο λοχαγός σήκωσε το χέρι και μας χαιρέτησε!

Αυτή τη στιγμή, Έλληνες, αυτή τη στιγμή,

ο στρατός είναι δικός μας!

Δε θα μας χτυπήσουν!

Αυτή τη στιγμή σήκωσε το χέρι και μας χαιρέτησε ένας λοχαγός!

Δε θα μας χτυπήσουν!

Μόνο το σίδερο είναι δικός τους,

οι καρδιές είναι δικές μας!

Δε θα μας χτυπήσουν!

Αυτή τη στιγμή, αδελφώνονται στους δρόμους πολίτες και φαντάροι!

Δε θα μας χτυπήσουν!

...Ένα άλλο χέρι σηκώθηκε και διέταξε "πυρ!"...

ΚΩΣΤΑΣ: Το τανκ προχώρησε και γκρέμισε την πύλη του Πολυτεχνείου... Μαζί της καταπλάκωσε και την κοπέλα κι όλους αυτούς που σκαρφαλωμένοι πάνω στην πύλη, ανέμιζαν σημαίες, συνέχιζαν να τραγουδούν τον εθνικό ύμνο.

ΓΙΩΡΓΟΣ: Στρατός κι αστυνομία μπήκαν μέσα στο Πολυτεχνείο κι άρχισαν να δέρνουν, να συλλαμβάνουν, να τραυματίζουν και να σκοτώνουν... Υπάρχουν πολλοί νεκροί. Άλλοι μιλούν για 50, άλλοι για 70. Ίσως ποτέ δε μάθουμε πόσοι πραγματικά ήταν....

ΧΡΙΣΤΙΝΑ: Κι ύστερα άρχισε το κυνηγητό στους δρόμους της πόλης...

ΚΩΣΤΑΣ: Αλλά κι αν για πολλές μέρες ακόμη μας κυνηγούν κι αν ακόμη μας συλλάβουν, πάντα τα όνειρά μας θα είναι οι εφιάλτες τους!

ΑΦΗΓΗΣΗ 9:

Το Πολυτεχνείο έπεσε. Αλλά ο αγώνας των νεκρών αγωνιστών του, όλων αυτών που έδωσαν το αίμα τους για την κατάκτηση ης λευτεριάς και της δημοκρατίας, δεν πήγε χαμένος.

Μετά από λίγους μήνες, τον Ιούλιο του 1974, αφού πρώτα πρόδωσε και την Κύπρο στους Τούρκους, η χούντα έπεσε!

Οι αγώνες όμως για την Ελευθερία και τη Δημοκρατία δεν σταματούν ποτέ!

Εμείς οι νέοι άνθρωποι πάντα θα πρέπει να είμαστε πρώτοι στον αγώνα

Για μια Ελλάδα λεύτερη και δημοκρατική

Για μια καλύτερη παιδεία

Ψωμί ? Παιδεία ? Ελευθερία, του δασκάλου Ηλία Ν. Σμήλιου

Συντάχθηκε απο τον/την Μάνος Στεφανάκης
Παρασκευή, 15 Οκτώβριος 2010 19:29

Για το δικαίωμα στη δουλειά, το δικαίωμα σε μια καλύτερη ζωή.

Στη μνήμη των νεκρών αγωνιστών του Πολυτεχνείου

Στη μνήμη όλων των αγωνιστών του λαού μας

ΠΡΕΠΕΙ ΠΑΝΤΑ ΝΑ ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΤΟΝ ΑΓΩΝΑ ΤΟΥΣ ΓΙΑ

ΨΩΜΙ - ΠΑΙΔΕΙΑ - ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

ΤΡΑΓΟΥΔΙ 10: Τώρα είναι δικός σου αυτός ο δρόμος (ρεφρέν)